

Goliatens historie

Av: Anne Gallefos Wollertsen

Goliaten er et klenodium av en hytte fra 1899 med en spesiell historie....

16. februar 2013, på stiftelsesdatoen for Drammens og Oplands Turistforening (nå DNT Drammen og Omegn) den 16. februar for da 125 år siden, ble det undertegnet en avtale mellom Drammen kommune og turistforeningen om disponering av hytta Goliaten i Drammens nordmark som turisthytte. Denne bynære perlen blir offisielt åpnet 22. september 2013, og det er morsomt å kunne formidle litt av stedets lange historie.

Har du vært inne ved vannet Goliaten under Tverråsen, så har du kanskje også lagt merke til hytta i som er beliggende om lag midt på østsiden av vannet, litt tilbaketrukket. Kanskje har du også gjort deg noen tanker om hyttas utseende - den er ganske så forseggjort og ser ut til å være satt opp i en helt annen tid...

I anledning undertegnelsen av avtalen mellom kommunen og Turistforeningen, ble det laget en reportasje i DT (Drammens Tidende). Denne reportasjen ble lest av noen som kjente til venneklubben De Otte som eide hytta i ca 50 år, så den ble klippet ut og sendt til en av medlemmene av De Ottes datter, Gro Hagen, fra Nøtterø i Vestfold. Hun tok umiddelbart kontakt med Turistforeningen, og uttrykte sin begeistring over at stedet nå blir turisthytte hvilket hun også er sikker på De Otte ville gjort.

Gro ble invitert til Drammen, og gjennom en god og veldig hyggelig samtale kom det fram flere og flere detaljer om hennes fars Wilhelm tilknytning til De Otte, Goliaten og ikke minst hennes egne mange og gode minner fra en barndom og oppvekst med utallige turer til hytta under Tverråsen. Gri forteller at vennelaget De Otte ble grunnlagt 19. oktober 1915, og deres mål var ganske enkelt: Godt vennskap. Noen av vennelagets medlemmer hadde truffet hverandre i Ungdommens Misjonsforening og funnet ut at de trivdes sammen og kunne tenke seg å fortsette vennskap også utenfor foreningen, og dermed ble De Otte etablert. De Otte kjøpte Goliaten 5. mars 1926. Herrene var da Trygve Christiansen, Kristen Røed, Andreas Thoresen, Thorleif Nygaard, Finn Arbo-Andersen, Arne M. Helgerud, Aksel Olsen Refsnes (medlem fra 1919, døde 27/6- 1958), Erling Slotfeldt Ellingsen, Anders Nordby og brødrene Wilhelm Hagen og Charlie Hagen. Grunnen hvor hytta ligger ble opprinnelig bygslet i 1897, og det ble oppført en hytte der samme år. Eierne var Einar Bruusgaard og brødrene Gustav og Christian Skamark. Noen år senere overdro Gustav Skamark sin andel til Arthur Stephan. Det var disse som De Otte kjøpte hytta av i 1926.

Den første hytta brant ned etter ett år, og den nåværende hytta ble bygget i 1899. De Otte kjøpte hytta i 1926, og bygde på i 1932. Hytta ble altså gjenoppbygget i en tid da nasjonalismen blomstret, og man ser tydelig spor av dragestilen som var svært populær på den tiden. Under siste krig var hytta base for noen av «gutta på skauen», og det ble gjemt våpen i Tverråsen. Hytta ble gitt som gave til Drammen kommune 31. oktober 1978. Da gikk leiekontrakten ut, etter nøyaktig 50 år.

I festeseddelen fra 1898 står det at selger Bjørhuus forpliktet seg til ikke å selge eller bortfeste til bygging i en omkrets av 1 km rundt hytta uten festers samtykke, og det er altså grunnen til at det kun ligger denne ene hytta ved Goliaten. Ved Tverråsvannet et par steinkast unna ble det jo bygd flere. Dette er noe undertegnede har undret seg over mange ganger, – og endelig fikk hun forklaringen...

Det var imidlertid noen uklarheter rundt eierforholdet da De Otte kjøpte hytta, og det viste seg snart at de hadde betalt festeavgift til feil person. Dette ble heldigvis oppdaget, og i 1928 ble det etter mye leting skrevet kontrakt med riktig person. For beløpet som var innbetalt til feil person, fikk de ved til hytta tilbake. To av medlemmene gikk ut av laget ca ett år etter etableringen, og ble erstattet av to nye medlemmer. Den ene av disse var Gros far Wilhelm Hagen, som kom med i laget i februar 1917. Herrene hadde betegnelser som bl. a skald, herald og drott, og de hadde medlemsmøte hver fredag hvor de åtte fostbrødrene som var bosatt i Drammen deltok. Disse åtte ble kalt De virkende. Altså var det flere enn åtte medlemmer totalt, men med datidens begrensede transportmidler var det ikke så lett for de utenfor byen bosatte å delta på disse møtene som foregikk på kveldstid. Wilhelm Hagen flyttet fra Drammen til Vikersund, hvor han arbeidet som kommunesekretær, og ble dermed uvirkende. For å kunne delta på møter og gilder med middag på Goliaten gikk han stundom - etter arbeidstid - på ski fra hjemmet sitt i Vikersund. Dette var før han stiftet egen familie. De Otte skrevet dikt, historier og taler som de fremførte for hverandre, og det ble holdt foredrag om forskjellige emner, så som Svalbard. Protokoll ble ført for møtene. Videre ble det stelt til julegilder og påskekilder, og en yndet adspredelse var spillet Dunder. Mynter ble samlet i en kopp, man spilte så kort om disse, vinneren fikk selvfølgelig koppens innhold – for så å måtte tømme myntene tilbake i koppen. Ingen ble altså rik av å spille Dunder. Gjennom alle år holdt vennelaget kontakten, de sendte bl. a julebrev til hverandre. Det var bestemt i fellesskap at når bare tre var gjenlevende, skulle hytta gis til Drammen kommune. De syntes ikke det var riktig at noen av De Otte skulle overta den.

Wilhelm Hagen flyttet i 1930 til Nøtterø hvor han virket som herredskasserer. I 1931 giftet seg med sin Valborg, og de fikk etter hvert tre barn, Knut, Gro og Trond. Man skulle nå tro at veien til Goliaten ble for lang og strabasjøs, men nei... Tog til Drammen, og derfra på bena! Over torget, opp åsen, pause ved Landfalltjern og så videre innover. Om sommeren med farens sykkel som kløvhest, ja faktisk med ordentlig hest og kløv også noen ganger, når det var mye som skulle inn. Første gang Gro var på Goliaten var hun ca. 5 måneder gammel, og ble båret innover i sin fars ryggsekk. Familien tilbrakte utallige helger og ferier der inne under Tverråsen. Ordet Goliaten hadde en spesiell positiv klang i ørene deres, forteller hun. Under oppholdene var dagene fylt av lek og moro, men også arbeid. Ved måtte skaffes, og både Gro og brødrene deltok i vedsaging. Det ble anlagt løpestreng fra Tverråsen og ned til hytta for å frakte ned trær til brensel, de hadde nemlig lov å hugge der oppe på berget. Gro har forresten fremdeles arr på venstre hånd etter en uheldig episode under arbeidet med vedsjau! Et yndet lekested var taket på hytta, – noe de selvfølgelig ikke hadde lov til. Gro forteller at en gang de antagelig var alene et øyeblikk hadde de fått tak i en bølgeblikkplate som de akte på, – og med ett suste en av brødrene ut for kanten av taket på langsiden mot vannet, der hvor inngangspartiet er... Langt ned var det, men det gikk utrolig nok bra! Ungene likte å gå på ski, de hadde alltid ski som passet, og de lærte å smøre skiene selv. Spesielt moro var det å kjøre ut bakkene mot Eiksetra, de såkalte Dritarbakkene.

Regelen var at minst en av De Otte skulle være tilstede hvis andre skulle dit, men en gang fikk Gro og en venninne ta turen alene. Dette var i vinterferien med store snømengder, og de slet i en time med å trække seg opp bakken fra vannet til hytta, – tungt lesset som de var med fulle ryggsekker med proviant mm. Men de storkoste seg i flere dager!

Fram til Wilhelm Hagen døde i juni 1979, nesten 80 år gammel, vendte han hele tiden tilbake til Goliaten. Siste gang han besøkte sitt kjære sted, var vinteren 1978. Wilhelm er gravlagt i Drammen,

og på gravstedet han på Strømsø står en vakker sten fra Tverråsen, nennsomt fraktet ned til byen i trillebår av Gro og andre familiemedlemmer.

Gro har hatt mange fine opplevelser på hytta, og gleder seg over at det igjen er mulig å komme inn i den. Langfredag i påsken i 2013 besøkte hun faktisk Goliaten på ski,– 79 år gammel, men var da ikke inne. Matpakken ble fortært på trappa i det nydelige solskinnet.

Opprinnelig var det tre flotte, spesielle håndsmidde låser på hyttedøra,– to oppe og en lenger nede. Gro fortalte at hun muligens har den ene låsen, og kan i så fall tenke seg at denne kommer tilbake til «hytta si». Nå er hytta tilgjengelig med den vanlige DNT-nøkkelen. Gro er selv medlem i Tønsberg og Omegn Turistforening, og er stadig med på turer i lokalmiljøet. Tidligere har hun vært medlem av både DNT OO og DNT Drammen og Omegn. 70-års dagen sin i 2004 feiret Gro på Eiksetra turisthytte, nettopp fordi hun er så glad i marka.

Gro Hagen var selvfølgelig hedersgjest på innvielsesdagen 22. september 2013, sammen med sin bror Trond som kom helt fra Amerika for å delta i åpningen! Flere andre etterkommere av vennelaget De Otte var også til stede.

Undertegnede kom for en tid tilbake over ei bok som heter Øvre Bragernes bydelshistorie av F H Schandy. Og hva finner man ikke der? Ikke mindre enn 5 sider om Goliaten! Så vil du vite litt mer og Goliaten og dens rike historie, ta en titt i den!

På hytta henger en bildecollage av fotografier gitt av Gro Hagen. Bildene viser livet i "gamle dager" på hytta - i Gros barne-og ungdomsår. Der er også dikt forfattet av hennes far, samt de gamle spesielle nøklene til hytta som Gro har tatt vare på i alle år.

Denne historiedelen er forfattet i tiden 2013 - 2017.